

Особливості ціноутворення намиста «куля» з бурштину

Петро Баранов,

д-р геол. наук, професор, Дніпропетровський НДЕКЦ МВС України, м. Дніпро, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3367-4277>, e-mail: pn2dsbaranov@gmail.com

Олена Сливна,

канд. геол. наук, Дніпропетровський НДЕКЦ МВС України, м. Дніпро, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7063-1938>, e-mail: e.slivna@gmail.com

Сергій Шевченко,

канд. геол. наук, доцент, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3994-1927>, e-mail: shevchenko.s.v@nmu.one

Намиста з бурштину є найпоширенішим товаром на світовому ринку, де його вартість варіює у великих межах. Із метою вдосконалення експертної оцінки бурштину як дорогоцінного каміння органічного походження автори проаналізували його найбільш характерні показники у різних ювелірних виробах та розглянули особливості їх ціноутворення.

Ключові слова: дорогоцінне каміння; бурштин; експертна оцінка.

Pricing features of amber necklace "spheres"

Petro Baranov, Olena Slyvna, Serhii Shevchenko

Amber beads are the most common product in the world market, where its value varies widely. In order to improve expert evaluation of amber as a precious stone of organogenic origin, the authors analyzed its most characteristic indicators in various jewelry products and considered features of their pricing.

Keywords: precious stones; amber; expert evaluation.

На ринку бурштину ювелірні вироби з нього є найпоширенішим видом. Серед них значну роль відіграють різноманітні намиста, що різняться за якістю, кольором і ціною. Із метою вдосконалення експертної оцінки бурштину як дорогоцінного каміння органічного походження автори проаналізували його найбільш характерні показники (колір, прозорість, вага, вартість) у різних ювелірних виробах на світовому ринку і розглянули особливості їх ціноутворення.

Експертиза виробів із дорогоцінного каміння (зокрема, бурштину) вимагає від експерта особливих умінь і знань у галузі гемології, технології обробки матеріалів і сучасного ринку. Об'єктивність досліджень передбачає виявлення закономірних взаємозв'язків між споживчими властивостями та вартістю виробів.

Намиста у вигляді кулі є найпопулярнішими серед покупців видами виробів. Виокремлюють чотири різновиди намист, які різняться за формою намистин, якістю та способом обробки: «куля», «м'ята куля», «куля кусанка», «алмазна грань».

Намисто «куля» містить намистини у вигляді куль ідеальної форми з дзеркальним поліруванням, сировиною для їх виготовлення є високоякісний бурштин білого, жовтого, коричневого

і навіть чорного кольору. Етапи технологічного процесу: ретельне добирання матеріалу за кольоровою гамою, виготовлення заготовок у вигляді кубиків, профілювання, шліфування та полірування. Зазвичай для виготовлення намист із пейзажних і медових різновидів бурштину використовують зразки великих розмірів, що сприяє виготовленню намистин з однаковим кольором, малюнком і наявністю включень.

Широка кольорова гама бурштину дає змогу надавати найвишуканіші комерційні назви намист. «Королівське намисто» — одне з найдоржчих різновидів, для виготовлення якого використовують пейзажний бурштин (поєднання жовтого та білого кольорів з утворенням текстурного малюнку). «Медове» намисто-кулі є комерційною назвою, його виготовляють із жовтого напівпрозорого бурштину. Намиста-кулі «Метеорит» мають назву завдяки великій кількості органічних включень.

Така термінологія сприяє наданню особливого статусу кожному різновиду намист, що відповідають певній вартості. Так, позиції лідерів за вартістю посідають пейзажні та медові намиста (іноді їх вартість становить понад 10 тис. \$), потім — лимонно-коричневі та найнижчу вартість мають намиста чорного кольору (рис. 1).

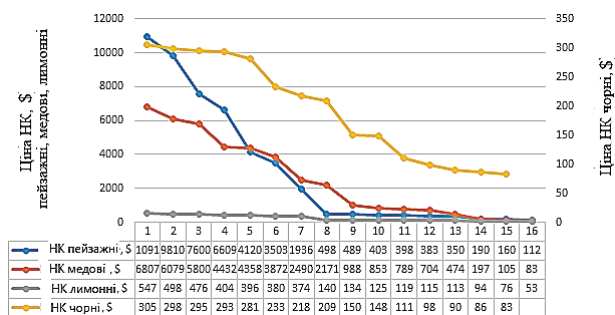

Рис. 1. Залежність вартості намиста «куля» від кольору бурштину

Нарівні з високими цінами кожен різновид намиста «куля» має широкий діапазон середніх та низьких цін. Тонкощі формування цін і зв'язок між вартістю сировини та її якістю, а також вартістю виробів і технологією обробки дає розуміння механізму утворення цін на бурштин-сирець та на продукцію з нього.

З'ясувати, як влаштований ринок бурштину, дозволяють результати аналізу намист на основі програмного забезпечення *Amber1*, розробленого в Дніпропетровському НДЕКЦ МВС України. Для аналізування використано дані з інтернету для різних видів виробів за певними характеристиками. Результати аналізування ринку свідчать, що вартість намист, вага виробів і ціна бурштину у виробі утворюють пряму залежність.

Згідно з рис. 2, для намиста «куля» з медового бурштину зі збільшенням ваги намиста зростає вартість бурштину у виробі. Якщо на початку графіку вартість бурштину у виробі складає 2,1 \$/г, то наприкінці — 21,1 \$/г. При цьому у виробках, вага яких становить 94 г, вартість бурштину-сирцю не перевищує 8 \$, а для виробів із вагою понад 100 г показники вартості різко зростають.

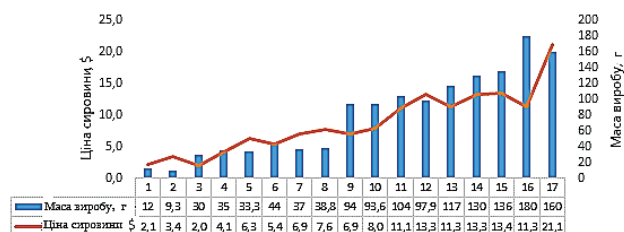

Рис. 2. Графік розподілу маси медового намиста «куля» залежно від ціни сировини

Ця закономірність тісно пов'язана з розміром намистин. Відомо, що середня довжина намиста становить 46 мм, тобто кількість намистин-куль на такій нитці залежатиме від їх розміру. Наприклад, якщо діаметр намистини — 6 мм, то на одній нитці розміститься 77 намистин, а якщо діаметр — 25 мм, то всього 17 (рис. 3).

У наш час виготовлення намистин у вигляді кулі (незалежно від їх розміру) має єдиний технологічний процес. Великі намистини (через високі ціни на бурштин-сирець) здебільшого виготовляють у ручний спосіб, натомість дрібні намистини — у продуктивніший спосіб обробки за допомогою спеціальних пристроїв. Водночас такий механізований спосіб призводить до частішого руйнування заготовок під час профілювання, що різко збільшує їх собівартість.

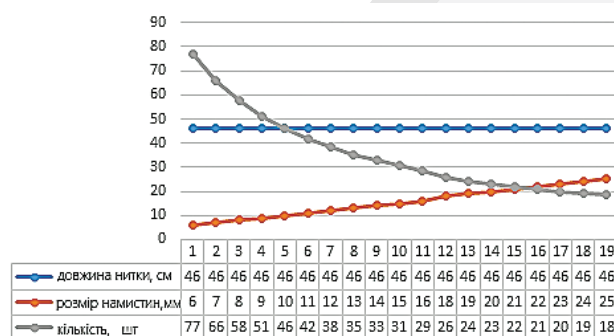

Рис. 3. Графік залежності довжини нитки намиста від кількості та розміру намистин

Слід зазначити, що вихід придатного для виготовлення куль становить лише 30%. Тому для намистин «куля» діаметром 6 мм необхідним є ізометричний зразок бурштину вагою 0,40 г, для 7 мм — 0,63 г, 8 мм — 0,94 г, для 10 мм — 1,83 г. Тобто з фракції бурштину до 2 г (за преїскурантами України) можна теоретично отримати чотири різновиди намист з різною вагою.

Отже, результати аналізу ринку бурштину свідчать, що вартість бурштину-сирцю залежить як від кольору та форми зразка, так і від його ваги. Ці параметри мають бути закладено у преїскуранти, у першу чергу, через те, що чинні преїскуранти на бурштин-сирець є дуже поверховими (примітивними) для намиста «куля».